

Sauvon keskusta-alueen kehittämissuunnitelma

Iiris Hongisto

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2023

Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma

HONGISTO, IIRIS:
Sauvon keskusta-alueen kehittämissuunnitelma

Opinnäytetyö 61 sivua, joista liitteitä 20 sivua
Toukokuu 2023

Opinnäytetyön aiheena oli laatia Sauvon historialliselle keskusta-alueelle kehittämissuunnitelma. Työn tilaajana oli Nosto Consulting Oy sekä Sauvon kunta. Suunnitelman tavoitteena oli ideoida aluetta kehittävää ja elävöittävää toimintaa, joka sopisi alueen historialliseen ja pienimittakaavaiseen ympäristöön.

Suunnittelutyön alussa selvitettiin keskusteluin ja kyselyin, millaisia uusia toimintoja alueen käyttäjät kaipaisivat alueelle ja mitkä niistä olisi kannattavaa toteuttaa. Alkuelvityksen ja analysoinnin jälkeen ideoitiin kolme erilaista vaihtoehtosuunnitelmaa. Esitetyistä vaihtoehtosuunnitelmista valittiin yksi suunnitelma, jota lähdettiin kehittämään työssä tarkemmalle tasolle.

Työn tarkoituksena oli laatia suunnitelma, joka voisi toimia kunnan tulevan keskustakehittämisen tukirankana antaen suuntaviivoja alueen tulevaan tarkempaan suunnitteluun. Työn lopputuloksena syntyi alueen maankäytön suunnitteluun keskittyvä kehittämissuunnitelma.

Asiasanat: yleissuunnitelma, yhdyskuntasuunnittelu, aluesuunnittelu, keskusta

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Construction Architecture

HONGISTO, IIRIS:
Development Plan for the Downtown area of Sauvo

Bachelor's thesis 61 pages, appendices 20 pages
May 2023

The purpose of the Bachelor's thesis was to create a development plan for the historic downtown area of Sauvo. The work was commissioned by Nosto Consulting Oy and the Municipality of Sauvo. The aim of the plan was to come up with ideas to develop and revitalize the area the way that would fit into the area's historical and small-scale environment.

At the beginning, information was gathered by discussions and surveys to find out what kind of functions the users wanted for the area and which of them would be worthwhile to implement. After the initial report and the analysis, three different alternative plans were created. One plan was selected from the alternative plans, and it was developed in more detail.

The purpose was to draw up a plan that could serve as a basis for future central development of the downtown area of the municipality, giving guidelines for more detailed planning of the area in the future. As the result of the work, a land-use focused development plan was created.

Key words: master plan, community planning, regional planning, downtown

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	SAUVO	7
	2.1. Sauvon kuntastrategia	7
	2.2. Suunnittelualue	9
	2.3. Alueen historiaa	11
	2.4. Ympäristö ja maisemarakenne	13
	2.5. Alueen rakennuskanta	14
3	ALUEEN NYKYTILANNE JA KAAVOITUS	19
	3.1. Selvitys suunnittelualueen oloista ja suunnittelualueen tarkempi rajaus	19
	3.2. Liikenne.....	19
	3.3. Nykyinen suunnittelutilanne	20
	3.3.1 Maakuntakaava	20
	3.3.2 Vaihemaakuntakaavat	22
	3.3.3 Asemakaavat.....	23
	3.3.4 Rakennusjärjestys	25
4	VUOROVAIKUTUS.....	27
	4.1. Keskustelutilaisuus.....	27
	4.2. Kysely	28
	4.3. Alueen luonnehdinta vuorovaikutuksen ja kohdekäyntien jälkeen	29
5	KEHITTÄMISSUUNNITELMA.....	31
	5.1. Vaihtoehdot.....	31
	5.1.1 Vaihtoehto 1	32
	5.1.2 Vaihtoehto 2	33
	5.1.3 Vaihtoehto 3	34
	5.2. Yksi suunnitelma	35
6	POHDINTA	37
	LÄHTEET	39
	LIITTEET	

ERITYISSANASTO

Maakuntakaava	Maakuntaa tai maakunnan osaa koskeva yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä. Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta.
Yleiskaava	Kunnan yleispiirteinen maankäytön suunnitelma.
Asemakaava	Yksityiskohtaisin kaavataso, jolla määritellään mitä säilytetään, mitä saa rakentaa, mihin ja millä tavalla.
RKY	Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Museoviraston rakennetuista kulttuuriympäristöistä laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi.
Kantatila	Kylän ensimmäisiä tiloja, josta on lohkottu pienempiä tiloja ajan saatossa.
Kirkonkylä	Maaseutumainen kylä, jossa kirkko sijaitsee.
Taajama	Rakennustihentymä, jossa asuu vähintään 200 asukasta.
MRL	Maankäyttö- ja rakennuslaki. Lain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväää kehitystä. 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki.

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Nosto Consulting Oy ja yhteyshenkilönä yrityksen toimitusjohtaja Pasi Lappalainen. Opinnäytetyö on osa Sauvon kunnan Nosto Consulting Oy:ltä tilaamaa Sauvon keskusta-alueen kehittämissuunnitelmaa.

Monet kunnat ja kaupungit painivat parhaillaan keskenään vastaavien ongelmien kanssa: helppojen kulkuyhteyksien päähän syntyneet automarketit sekä urbaanisaaion eli kaupungistumisen myötä siirtyneet palvelut ja työpaikat ovat vähentäneet pienten kuntien keskustojen vetovoimaisuutta sekä palveluita. Lisäksi tuotteet ja palvelut ovat siirtyneet entistä enemmän verkkoalustoille, ja tyhjien liikeyritysten määrä on lisääntynyt keskusta-alueilla merkittävästi viime vuosina myös suuremmissa kaupungeissa. Keskustaan poikkeamiseen ei löydetä enää aikaisempaa vastaavia arkisia syitä. Tyhjentyneet liiketilat ja autioituneet keskustat kaipaavat uusia käyttötapoja sekä uusia syitä vierailulle.

Sauvossa historiallisen keskusta-alueen asema on muuttunut etenkin päivittäistavarakauppojen siirryttyä Sauvon keskusta-alueelta Sauvon-Kemiöntien varteen. Osittain liiketiloiltaan tyhjentyneelle keskusta-alueelle kaivataan uusia aluetta kehittäviä ja elävöittäviä toimintoja.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia alueen kehittämismahdollisuuksia ja luoda realistinen ja toteutettavissa oleva kehittämissuunnitelma Sauvon kunnan käyttöön.

Opinnäytetyö koostuu alueen yleiskuvauksesta, perehtymisestä aluetta koskeviin suunnitelmiin sekä historiaan, alueen käyttäjien mielipiteiden ja kehitysehdotusten kartoittamisesta sekä alueen analysoinnista. Alkukartoituksen jälkeen ideoidaan kolme suunnitelmaa, joista yhtä kehitetään muita suunnitelmia tarkemmalle tasolle. Tarkennetusta suunnitelmasta laaditaan myös kaaviot alueen reitistöstä sekä toiminnoista.

2 SAUVO

Sauvo on noin 3000 asukkaan merellinen maalaiskunta Varsinais-Suomessa. Vakituisten asukkaiden lisäksi alueella on myös runsaasti kesäasukkaita, sillä Sauvossa sijaitsee noin 1385 kesämökkiä. (Tilastokeskus 2021) Naapurikuntia ovat Kaarina, Kemiönsaari, Paimio, Parainen sekä Salo. Sauvo sijaitsee Paimionlahden sekä Halikonlahden välisellä maa-alueella ja on lähes kokonaan meren ympäröimä. Sauvo on muodoltaan niemi, jolla on runsaasti merenrantaviivaa. (Vilo 2008, 25)

Kuva 1. Sauvon sijainti kartalla. (MML karttapalvelu)

2.1. Sauvon kuntastrategia

Kuntastrategia on kunnanvaltuuston hyväksymä strategia, josta kunnan kaikki keskeinen päätöksenteko, kehittäminen sekä suunnittelu johdetaan. Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, joka tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Kuntastrategia on kuntakokonaisuuden pitkän aikavälin päätöksentekoa ja toimintaa ohjaava tulevaisuuden suunta tai kantava idea. (Kuntaliitto. n.d.) Strateginen päätös tai toimenpide on sellainen, joka vie kuntaa kohti strategiassa määritellyä suuntaa tai ideaa. (Kuntaliitto. n.d.)

Kuntastrategiassa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa valtuusto myös linjaa, mihin asioihin toivoo kunnanhallituksen työn keskittyvän. Kuntastrategia toimii pohjana kunnan vuosittaiselle talousarviolle, ja sen avulla arvioidaan tavoitteiden saavuttamista tilinpäätösten hyväksymisen yhteydessä. Lisäksi strategia on käytännön johtamisen väline kunnan johtoryhmälle (Sauvon kunnanhallitus. 20.9.2021 § 208.)

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. (Sauvon kunnanhallitus. 20.9.2021 § 208.)

Sauvon kuntastrategia on hyväksytty Sauvon kunnanvaltuustossa 6.6.2022 § 19.

Sauvon kunnan toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan kehittämiseen liittyviä palveluja luotettavalla, tehokkaalla ja taloudellisella tavalla siten, että tuloksena on tyytyväinen kuntalainen. Luonnonläheinen, merellinen Sauvo on aktiivinen osa Turun seutukuntaa. Kunnassa on hyvän ja turvallisen asumisen ja menestyksellisen yrittämisen edellytykset koko kunnan alueella. (Sauvon kunta. n.d.)

Sauvon kuntastrategian mukaan kunnan visio on olla vetovoimainen sekä moderni maaseutu. Sauvon kuntastrategian mukaan kunnalla on kolme strategista hanketta, jotka ovat *sujuva Sauvo*, *viestinnällä vetovoimaa* sekä *kasvun mahdollistajat*. *Sujuva Sauvo* -hankkeeseen kuuluvat ajatukset helposta asioinnista kunnan kanssa sekä sujuvat, modernit toimintatavat ja palveleva kohtaaminen. *Viestinnällä vetovoimaa* -hankkeeseen kuuluvat ajatukset ”Tarkoin vartioidusta salaisuudesta maailman kartalle” sekä kunnan tuominen aktiivisesti esille viestinnän keinoin modernina ja idyllisenä maaseutukuntana. Hankkeen kulmakivenä on myös tunnettuuteen ja kasvuun tähtääminen sekä matkailun vetovoiman vahvistaminen. *Kasvun mahdollistajat* -hankkeeseen kuuluvat tavoitteet kiinnostavien asuntoalueiden rakentamisesta ja erilaisten asumismahdollisuuksien vahvistamisesta sekä ajatukset ympäristön estetiikasta ja toimivasta infrastruktuurista. (Sauvon kunta 2022.)

Sauvon keskusta-alueen kehittämissuunnitelmassa aluetta pyritään kehittämään kuntastrategian sekä kunnan vision mukaisesti vetovoimaiseksi sekä moderniksi maaseudeksi. Aluetta vahvistetaan etenkin uusien asumismahdollisuuksien sekä ympäristön estetiikan näkökulmista.

2.2. Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee Sauvon kirkonkylässä, noin puolen tunnin ja 35 kilometrin ajomatkan päässä Turun keskustasta. Sauvon kirkonkylä on kunnan ainoa Tilastokeskuksen määritelmän mukainen taajama. (Kuntien avainluvut. n.d.)

Sauvon kirkonkylä voidaan Vilon (2008) mukaan jakaa maisemallisiin alueisiin, joilla on omat paikalliset nimensä. Kirkosta eteläkaakkoon sijaitsee Kallenmäeksi kutsuttu alue, ja Kallenmäen vastapuolella taas Nummenpakan alue, jonka keskuksena toimii Sauvon työväentalo. Kirkonkylän kirkkoa ympäröivää rakennuskantaa, joka koostuu kantatiloista lohoutuista kiinteistöistä (Vilo 2008, 184) kutsutaan tämän työn yhteydessä keskusta-alueeksi sekä historialliseksi keskusta-alueeksi. Keskusta-alueen rakennuskanta on pääasiassa syntynyt 1900-luvun vaihteen molemmin puolin (Vilo 2008, 184). 2010-luvulla keskusta-alueelle ei ole juurikaan muodostunut uutta rakentamista yksittäistä torin koillispuolista luhtitaloa lukuun ottamatta. Uusi rakentaminen on sijoittunut pääasiassa Sauvon-Kemiöntien varteen Saustilantien risteysalueelle.

Kuva 2. Keskusta-alueen karkea aluerajaus esitetty karttakuvassa katkoviivalla.
(Pohjakartta Sauvon kunta)

Kuva 3. Keskusta-alueen ilmakeku kaakon suunnasta. (Sauvon kunta n.d.) Keskustataajamaa ympäröivät laajat peltoalueet.

2.3. Alueen historiaa

Vanhimmat kirjalliset maininnat Sauvon kylistä ovat peräisin 1300-luvulta (Alifrosti 1991, 84 ja 86; Vilo 2008, 28). Kunnan alueelta on kuitenkin tehty myös useita esihistoriallisia löytöjä. Suunnittelualueelle sijoittuu esimerkiksi havainto rautakautisesta asuinpaikasta, joka on muinaismuistolain nojalla rauhoitettu. Merkittävimmät löydöt alueelta on tehty Kirkkomäentien varren kuivurirakennuksen eteläpuolelta.

Alifrostin (1991) isojakoasiakirjoista johdettujen päätelmien mukaan Kirkonkylä on ollut toinen Sauvon vanhimmista kylistä. Varmuudella voidaan sanoa asutuksen olleen melko tiivistä Sauvon lahden perukassa ja sen rantamilla, jonne Sauvon kirkkopitäjää alettiin perustaa 1200-luvulla. (Alifrosti 1991, 80-85; Vilo 2008, 27.) Vilon (2008) mukaan Sauvon harmaakivikirkon ja sitä edeltäneiden puukirkkosukupolvien sijoittaminen on vaikuttanut osaltaan asutuksen keskittymiseen pitäjän sisäosiin (Vilo 2008, 28).

1600-luvulla Sauvon kirkonkylässä sijaitsi viisi kantatila, jotka olivat Winters, Timperi, Keskitalo, Smeds sekä Laurila. (Vilo 2008, 184). Kirkonkylän rakennuskanta alkoi kehittyä 1900-luvun vaihteessa, ja myymälöitä alkoi syntyä hiljalleen alueen huvilahenkisiin rakennuksiin.

Kuva 4. Sauvon kirkonkylää vuoden 1878 maastokartalla. (Vanhat kartat)

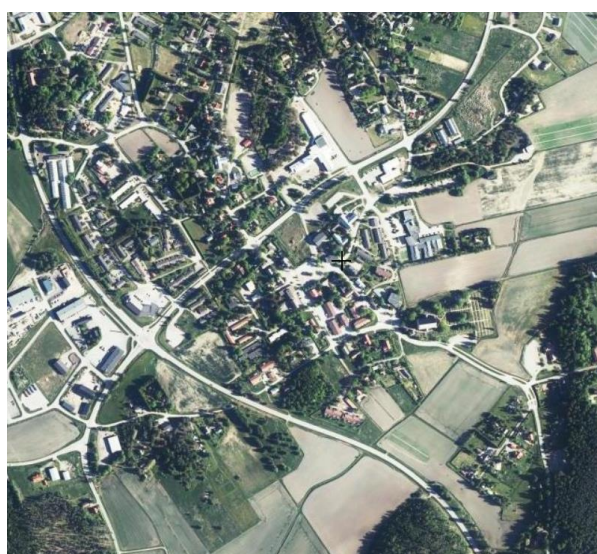

Kuva 5. Sauvon kirkonkylää vuoden 1948 ilmakuvassa. (Paikkatietoikkuna)

Kuva 6. Sauvon kirkonkylää vuoden 1996 ilmakuvassa. (Paikkatietoikkuna)

Kuva 7. Sauvon kirkonkylää vuoden 2022 ilmakuvassa. (Paikkatietoikkuna)

Maastokarttakuvasta sekä ilmakuvista on huomattavissa etenkin tiestön kehitys alueella: hiljalleen etelä-pohjoissuunnassa muodostunut Sauvontie on korvaantunut länsipuolelle sijoittuneella Sauvon-Kemiöntiellä. Lounais-koillis suuntainen Saustilantie on ajan myötä siirtynyt hieman pohjoisemmaksi ja suoristunut. Tiemuutosten kanssa samoihin aikoihin myös asutus on hiljalleen levittäytynyt aikaisempaa laajemmalle alueelle.

2.4. Ympäristö ja maisemarakenne

Sauvon maisemakuvalle on ominaista merellisyys sekä maiseman vaihtelevuus. Jyrkät kalliot vuorottelevat alavien peltoaukeiden kanssa. (Vilo 2008, 25 ja 46) Korkeat kalliot ovat mahdollistaneet asutuksen sijoittumisen Sauvoon jo varhain.

Alkutuotannon merkittävä osuus näkyy edelleen Sauvon maisemassa valtaosan alueen pelloista ollessa yhä viljelyskäytössä (Vilo 2008, 26). Kulttuurimaisemalla ja rakennetulla ympäristöllä on maaseutumiljöössä keskeinen yhteys maatalouden harjoittamiseen (Vilo 2008, 7). Tärkeä osa Sauvon kulttuuriympäristökokoaisuutta ovat myös monet vaatimattomat rakennukset ja rakennelmat, kuten esimerkiksi maisemasta katoamassa olevat ladot sekä aidat. (Talamo-Kemiläinen 2008, 5) Kirkonkylässä ympäristöön sekä maisemarakenteeseen vaikuttavat etenkin eri aikakausien rakennukset. Aikakausiensa edustajat sijaitsevat viereysten luoden toisilleen kontrastia ja synnyttävät alueelle kerroksellista sekä omaileimaista tunnelmaa.

2.5. Alueen rakennuskanta

Talamo-Kemiläisen mukaan Sauvon rakennetulle kulttuuriympäristölle on ominaista ajallinen kerroksellisuus, elinkeinojen ja asutuksen historian vuoropuhelu, jossa kulttuuriympäristö voidaan nähdä esihistoriasta nykypäivään. (Talamo-Kemiläinen 2008, 5). Sauvolle tyypillistä rakennuskulttuuria ovat vanhat kantatilat, kartanot, lukuisat yksinäistalot sekä säilyneet kyläkokonaisuudet (Talamo-Kemiläinen 2008, 5). Sauvon historiallisella keskusta-alueella on Sauvon rakennetulle kulttuuriympäristölle ominaisesti havaittavissa aikakausien kerroksellisuutta.

Keskustan vanhimpia rakennuksia ovat eri kantatiloista peräisin olevat yksittäiset rakennukset, kuten 1850-luvun Vintersin kantatilan päärakennus, joka on aikanaan toiminut myös meijerinhoitajan asuntona kantatilan siirtyessä meijeritilaksi vuonna 1905 (Vilo 2008, 42) sekä Viljontien ja Kirkkomäentien risteysalueen tuntumassa sijaitseva 1800-luvun navettarakennus, joka on aikanaan toiminut myös teurastamona sekä ravintolana.

Vanhin keskusta-alueen tuntumassa sijaitseva rakennus on Sauvon kirkko, joka on peräisin keskiajalta. Kivikirkko on muurattu ennen 1470-lukua, ja sitä ovat edeltäneet samalla paikalla sijainneet hirsi- ja puukirkot. (Vilo 2008, 50 ja 51).

Huomionarvoisia, alueen kerroksellisuuteen vaikuttaneita rakennuskohteita ovat myös esimerkiksi tyyliltään funktionalistiset Sauvon kirkonkylän osuuskauppa

sekä apteekki, jotka ovat luokiteltuna myös valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteiksi (RKY). Rakennukset kuuluvat lisäksi kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään valikoimaan suomalaisen modernismin merkkiteoksista 1920-luvun lopulta 1970-luvulle. (Museovirasto 2009.)

Sauvon osuuskauppa Aitta on keskiaikaisen kirkon jälkeen ensimmäinen kirkonkylän kivirakennus ja lisäksi koko Suomen ensimmäinen kivrakenteinen myymälärakennus. (Vilo 2008, 185) Se on tyypillinen Erkki Huttusen suunnittelema tyyli puhdas funktionalistisen osuuskaupparakentamisen edustaja. (Museovirasto. 2009).

Kuva 8. Sauvon osuuskauppa Aitta kuvattuna joulukuussa 2022. (Hongisto 2022)

Sauvon Senjamaan apteekki taas on esimerkki nyansoidummasta funktionalismista. Rakennuksen on suunnitellut Erik Bryggman ja se on valmistunut vuonna 1935. Pulpettikattoisessa ja rapatussa, puurunkoisessa rakennuksessa on alun perin ollut liikkeen lisäksi myös apteekkarin yksityisasunto, joka on sijainnut rakennuksen kaksikerroksisessa osassa. (Museovirasto 2009; Vilo 2008, 194)

Sotien jälkeen rakentuneet myymälät ovat myös osaltaan vaikuttaneet keskusta-alueen ilmeeseen. Keskeisellä paikalla torin eteläpuolella sijaitsee Kauppakeskus -niminen rapattu liikerakennus, joka on rakennettu vuonna 1957. Rakennus on hyvä esimerkki keskustan 1950-luvun rakennuskannasta ja Sauvon myymäläkulttuurin kehitymisestä. (Varsinais-Suomen rakennusinventointi. n.d.)

Osa kirkonkylän liikerakennusten joukkoa on myös torin itäpuolella sijaitseva, 1954 Timperlän kantatilasta Kansallis-Osake-Pankille lohkottu Pankki -niminen kiinteistö. (Varsinais-Suomen rakennusinventointi. n.d.) Toinen keskustan pankkirakennus on edelleen paikallaan toimiva, torin länsipuolella sijaitseva vuonna 1948 rakennettu ja 1970-luvulla laajennettu osuuspankki. Torin pohjoispuolella sijaitsee Elomaa -nimisellä kiinteistöllä asuin/liikerakennus vuodelta 1946. Rakennus edustaa sodan jälkeistä rakennuskantaa, mutta poikkeaa ajan muista tavanomaisista sauvolaisista rakennuksista.

Kuva 9. Kuva Sauvontieltä. Etualalla kuvassa entisen Keskitalon tilan 1922 valmistunut pyramidikattoinen vesisäiliö. Taka-alalla tori, jonka oikealla puolella Elomaan rakennus. Kuvassa myös asemakaavalla suojeltuja tammia. (Hongisto 2022)

Pankki -nimisen kiinteistön etelänaapurissa sijaitsee Kauppapaikka -nimisellä kiinteistöllä 1930-luvulla valmistunut liikerakennus, jolle on kuitenkin tehty suuria muutoksia 2000-luvun alussa, eikä rakennuksen alkuperäisestä asusta ole paljoakaan jäljellä. (Varsinais-Suomen rakennusinventointi. n.d.)

Torin pohjoispuoleisella tyhjällä Ala-Vintersin rakennuspaikalla on vuoteen 2009 asti sijainnut 1870-luvun asuinrakennus, joka on aikanaan toiminut käräjätalona, majatalona sekä liiketilana. Edellä mainitun rakennuksen kyljessä on lisäksi sijainnut 1970-luvulla rakennettu tasakattoinen liikerakennus, joka on toiminut Osuuskunta Aitan valintamyymälänä. (Turun museokeskuksen/Varsinais-Suomen maakuntamuseon informaatioportaali. n.d.) Molemmat rakennukset ovat tuhoutuneet vuonna 2009 tapahtuneessa palossa. Rakennusten häviäminen keskustan ympäristöstä on vaikuttanut etenkin torialueen ympäristöön merkittävästi.

Kuva 10. Keskusta-alueen merkittävää rakennuskantaa esitetty kartalla värikoodein. (Hongisto 2023)

3 ALUEEN NYKYTILANNE JA KAAVOITUS

3.1. Selvitys suunnittelualueen oloista ja suunnittelualueen tarkempi rajaus

Keskusta-aluetta päädyttiin tarkastelemaan kunnan tarpeiden sekä maanomistusten pohjalta. Alueelta muodostettiin kehitysalueet, joille ryhdyttiin ideoimaan tarkempaa maankäyttöä. Näitä alueita olivat Kirkkomäentien ja Arvontien väliin jäävä osin niittymäinen rakentamaton alue, sekä torin pohjoispuolinen, rakentamisesta nykypäivänä vapaa alue, jolla oli aiemmin sijainnut muun muassa päivittäistavarakauppa.

Tarkemman tarkastelun alaisten alueiden suunnittelulla pyrittiin vaikuttamaan koko keskusta-alueen viihtyvyyden ja vetovoimaisuuden parantamiseen suunnitteleamalla tarkastelukohteille maankäyttöä, joka elävöittäisi koko keskusta-alueen.

3.2. Liikenne

Suunnittelualue sijoittuu kunnassa keskeiselle paikalle. Aluetta rajaa pohjoisessa Saustilantie, jonka keskimääräinen vuorokausiliikenne suunnittelualueen kohdalla (2019) on 1247 ajoneuvoa. Kesäaikainen keskimääräinen vuorokausiliikenne on 1382 ajoneuvoa. (Väylävirasto 2023) Nopeusrajoitus Saustilantiellä suunnittelualueen kohdalla on 30 km/h.

Keskusta-alueen läpi kulkevan Viljontie-Kirkkomäentie-Sauvontie osuuden keskimääräinen vuorokausiliikenne (2022) on 413 ajoneuvoa. Kesäaikainen keskimääräinen vuorokausiliikenne on 454 ajoneuvoa. Teiden nopeusrajoitus suunnittelualueen kohdalla on 30 km/h.

Suunnittelualueen tuntumassa sijaitseva Vintterinraitti on osoitettu asemakavassa jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi kaduksi, jolla tontille/rakennuspaikalle ajo on sallittu.

Kuva 11. Viljontietä etelän suuntaan kuvattuna. Vasemmalla etualalla Kauppa-
keskus -niminen kiinteistö. (Hongisto 2022)

3.3. Nykyinen suunnittelutilanne

Suunnittelualueella maankäyttöä ohjaavat maakuntakaava, vaihemaakuntakaavat sekä asemakaavat. Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa tai muuta yleispiirteistä suunnitelmaa. Kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelma on valmistunut toukokuussa 2022 ja se on hyväksytty kunnanvaltuustossa 31.10.2022

3.3.1 Maakuntakaava

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen, kartalla esitetty yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Siinä kuvataan maakunnan alueiden käytön- ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavan tehtävänä on ratkaista valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset. (Ympäristöministeriö, n.d.)

Ympäristöministeriö vahvisti 20.3.2013 maakuntavaltuuston 10.12.2010 hyväksymät Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen maakuntakaavat. Kaavat saivat lainvoiman 31.10.2014 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä. (Varsinais-Suomen liitto n.d.) Mainitut kaavat muodostavat yhdessä Turun kaupunkiseudun, Salon seudun maakuntakaavojen ja Salo-Lohja-oikoradan vaihemaakuntakaavan kanssa Varsinais-Suomen kokonaismaakuntakaavan, joka ohjaa maankäyttöä Sauvossa.

Suunnittelualue on voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A 501, Sauvon kirkonkylä/keskusta). Alueelle on osoitettu maakuntakaavassa myös merkittävä rakennetun ympäristön kokonaisuus (srr 3716), joka koostuu alueen valtakunnallisesti merkittävistä rakennetun kulttuuriympäristön kohteista (RKY).

Taajamatoimintojen aluemerkinällä (A) on osoitettu valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät asumisen ja muiden taajamatoimintojen alueet. Merkintä pitää sisällään myös paikallisia palvelukeskuksia, työpaikka-alueita ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia, pienehköjä teollisuusalueita sekä seutu- teitä pienempiä liikenneväyliä, lähivirkistysalueita sekä erityisalueita. (Varsinais-Suomen maakuntakaava 13.12.2010.)

Alueen kaakkoisosaa koskee lisäksi maakuntakaavassa merkintä muinaisjäännöskohteesta/-alueesta (sma 3802/sm 3819). Aluetta koskee suojelumääräys, jonka mukaan muinaisjäännökset tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa. Museoviranomaisilta on muinaismuistolain mukaisesti pyydettävä lausunto suunnitelmista ja toimenpiteistä. Kohde on muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. (Varsinais Suomen maakuntakaava. 13.12.2010.)

Alueen tunnus viittaa maakuntakaavan selostuksen liitetaulukkoon, jonka mukaan alueella sijaitsee Kirkonmäentie -niminen rautakautinen asuinpaikka, jonka on löytänyt A. Bilund. Bilund pintapoimi Kirkkomäentien molemmin puolin olevia pelloja. Pellot ovat korkeimman kohdan maaperältään hiekkaisia. Mäen korkeimalta kohdalta kulkee vanha tie, jonka uusi Kemiöntie on katkaissut. Kohteen laajuus on muutaman sata neliometriä. Eniten löytöjä on tehty Kirkkomäentien

eteläpuoliselta pellolta, joka on kuivurirakennuksen takana (eteläpuolella). Pelto-alue on hyvin hiekkainen ja löydöt käsittivät etupäässä palanutta savea, savias-tian paloja ja kuonaa. (Varsinais-Suomen maakuntakaavan selostuksen liitetaulukko. 24.5.2010, Museovirasto n.d.)

3.3.2 Vaihemaakuntakaavat

Maakuntakaava voidaan laatia myös tiettyä aihekokonaisuutta käsittelevänä vaihemaakuntakaavana. Varsinais-Suomessa voimassa olevia vaihemaakuntakaavoja ovat luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaava, taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaava sekä tuulivoimavaihemaakuntakaava.

Suunnittelualueelle ei kohdistu merkintöjä luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa eikä tuulivoimavaihemaakuntakaavassa.

Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaava

Maakuntavaltuusto hyväksyi Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavan 11.6.2018. Maakuntahallitus määräsi 27.8.2018 vaihemaakuntakaavan tulemaa voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksestä jätettiin kaksi valitusta, jotka Turun hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään 1.10.2019. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään 6.7.2020 hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituslupahakemuksen. (Varsinais-Suomen liitto n.d.)

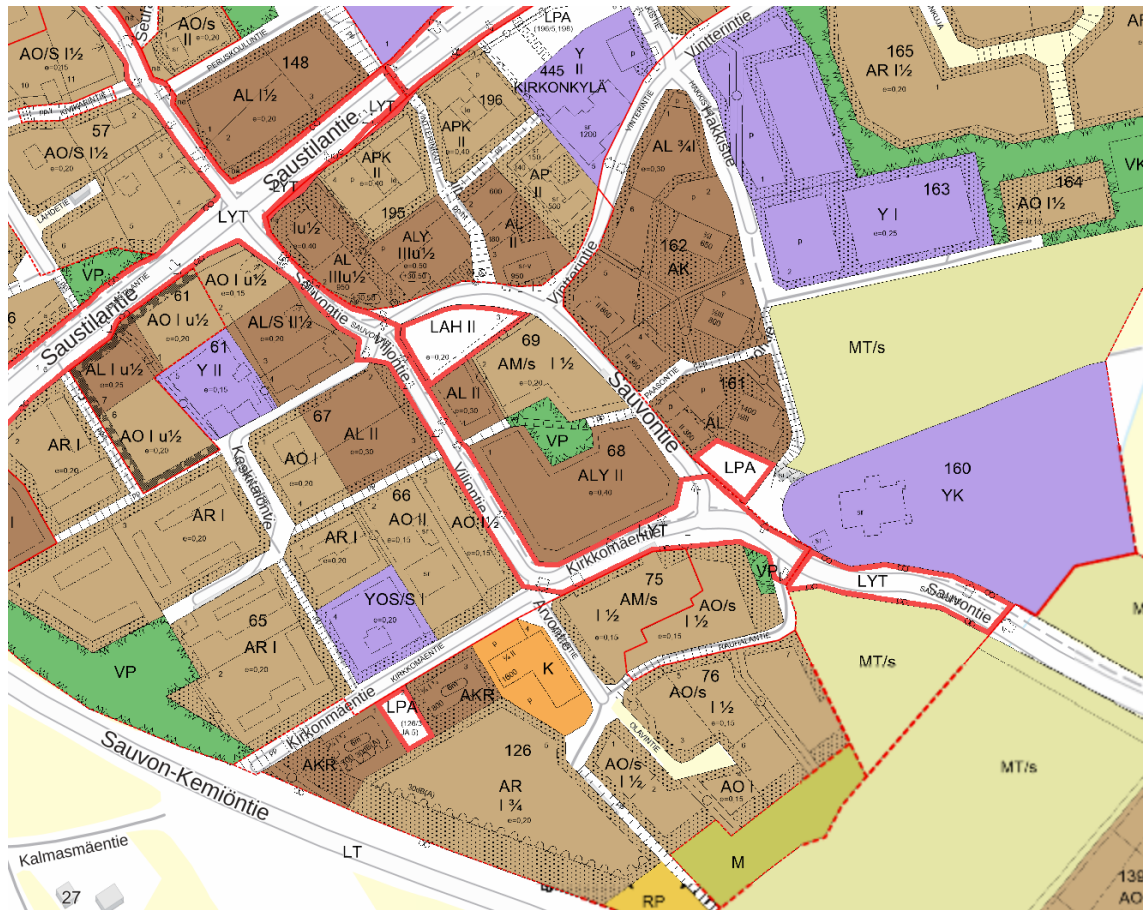
Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa on keskitytty taajamien maankäyttöön sekä taajamiin liittyviin kaupan palveluverkon ja liikenteen kysymyksiin. Kaavan tavoite on kehittää maakuntakaavoitusta aiempaa strategisemmaksi ja korostaa alueidenkäytön ja liikenneverkon ratkaisujen merkitystä maakunnan vetovoimalle ja aluekehitykselle. Strateginen tavoite on suunnata taajamien kasvu nykyisille maakuntakaavan aktiivisen maankäytön alueille sekä keskeisille, erityisesti vetovoimaisuustekijöiltään kehitettävillä alueille. (Varsinais-Suomen liitto, n.d.)

Suunnittelualue on taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavassa ositettu taajamatoimintojen alueeksi (A). Vaihemaakuntakaava kumoaa ja korvaa voimassa olevan maakuntakaavan aktiivisen maankäytön aluevaraus- ja kohdemerkintöjä sekä niihin liittyvien/rajautuvien virkistys-, suojelu ja maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden aluevarausmerkintöjä. (Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaava, kaavaselostus 27.8.2018.)

Vaihemaakuntakaavassa taajamatoimintojen alueita koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan alueen kehittämistä tulee edistää johdonmukaisella suunnittelulla ja kaavoituksella yhdyskuntarakennetta täydentäen. Lisäksi alueen maankäytön kehittämisen, liikenteellisten ratkaisujen ja palvelujen yhteensovittamisen tulee olla taajamakuvaan eheyttävää ja taajamakuvalliset ominaispiirteet huomioitavaa.

3.3.3 Asemakaavat

Suunnittelualueella on voimassa useita, eri vuosina voimaantulleita asemakaavoja. Näitä ovat keskustan asemakaava ja asemakaavan muutos, Laurilan alue (hyväksytty kumotun rakennuslain mukaisena rakennuskaavana), keskustan asemakaava ja Nummenpakan asemakaavan muutos (hyväksytty kumotun rakennuslain mukaisena rakennuskaavana) sekä Kirkonkylän kortteleiden 62, 63 ja 147 asemakaavan muutos.

Kuva 12. Ote Sauvon kunnan kaavayhdistelmästä. (Sauvon karttapalvelu)

Torin pohjoislaidan tyhjiillä tonteilla on voimassa vuonna 2010 valmistunut Kirkonkylän kortteleiden 62, 63 ja 147 asemakaavan muutos, jossa alue on osoitettu asuin-, liike- ja toimistorakennusten sekä yleisten rakennusten korttelialueeksi sekä asuinpienalojen korttelialueeksi, jolle saa rakentaa rivitaloja ja muita kytkettyjä asuinrakennuksia sekä pienkerrostaloja. Alueelle on myös osoitettu istutettavia ja jalankululle varattuja alueen osia sekä useampi suojeltava puu.

Toisella tarkemman tarkastelun alueella, keskuskortteleiden lounaispuolella Kirkkomäntien ja Arvontien väliin jäävällä alueella on voimassa edellä mainittu keskustan asemakaava ja asemakaavan muutos, Laurilan alue, jossa suunniteltaville alueille on osoitettu liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (korttelialueelle saa rakentaa lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon tiloja), rivitalojen ja muiden kytkettyjen rakennusten korttelialuetta, yhdistettyjen kerros- ja rivitalojen korttelialuetta sekä autopaikkojen korttelialuetta.

Lisäksi Sauvon kunnanhallitus on 24.4.2023 § 74 hyväksynyt Sauvontien asemakaavan muutoksen, jossa keskusta-alueen maantiet on muutettu kaduiksi. Kaavamuutos ei ole vielä lainvoimainen (tarkasteltu 29.4.2023). Kaavamuutos on ainoastaan hallinnollinen muutos, eikä sillä ole huomioitavaa merkitystä keskusta-alueen kehittämissuunnitelman kannalta.

Osa suunnittelualueen voimassa olevista asemakaavoista on verrattain melko vanhoja, eivätkä täysin vastaa alueen nykytarpeita. Kehittämissuunnitelmassa alueet pyritään suunnittelemaan nykytarpeiden mukaisesti silmällä pitäen myös mahdollisia tulevaisuuden asemakaavamuutostarpeita.

3.3.4 Rakennusjärjestys

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) antaa kunnille laajat mahdollisuudet hoitaa itsenäisesti ympäristöään koskevaa suunnittelua ja päätöksentekoa. Rakennusjärjestyksellä kunta voi antaa paikallisista oloista johtuvia suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeellisia määräyksiä (MRL 14 §). Lain menettely- ja sisältövaatimusten noudattaminen on oleellista prosessin onnistumisen kannalta. Kunnan tahto näkyy määräysten sisällössä (Opas rakennusjärjestyksen laatimiseen n.d.).

Monelta osin kuntien rakennusjärjestykset ovat muodostuneet teknisiä yksityiskohtia määritteleviksi määräyskokoelmiksi. Maankäyttö- ja rakennuslaissa rakennusjärjestyksen päätehtäväksi on asetettu paikallisten määräysten antaminen. Paikallisten määräysten tehtävänä on osaltaan huolehtia lakiin sisältyvien tavoitteiden toteuttamisesta. Määräykset voivat koskea rakennuspaikkaa, rakennuksen kokoa ja sen sijoittumista, rakennuksen sopeutumista ympäristöön, rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennelmia, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, suunnittelutarvealueen määrittelemistä sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia, rakentamista koskevia seikkoja (MRL 14 §) (Opas rakennusjärjestyksen laatimiseen n.d.).

Sauvon kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty Sauvon kunnanvaltuustossa 31.5.2021.

Kehittämissuunnitelman kannalta keskeistä rakennusjärjestyksessä on esimerkiksi hyvä rakentamistapa: Suunniteltaessa uudis- tai korjausrakentamista Sauvon kunnan alueella on otettava huomioon erityisesti aiotun rakennuspaikan lähiympäristö, sen luonto ja ympäristön rakennukset. Kyläalueilla rakennusten on sovittava kylän ominaiseen rakennustapaan. (Sauvon kunnan rakennusjärjestys 2021, 17)

Muuta suunnittelun kannalta huomioitavaa on myös esimerkiksi rakentamisen sopeutuminen ympäristöön: Rakennusten sijainnin rakennuspaikalla tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus mahdollisuuksien mukaan säilyy. Maisemallisesti merkittävillä peltoalueilla rakentaminen tulee sijoittaa mahdollisuuksien mukaan olemassa olevien pihapiirien ja metsäsaarekkeiden tuntumaan. Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä kuten siirtolohkareita, kauniita yksittäispuita, jne. (Sauvon kunnan rakennusjärjestys 2021, 10)

4 VUOROVAIKUTUS

Suunnittelutyö alkoi tutustumisella alueeseen joulukuussa 2023.

Suunnittelutyön lähtökohtia, alueen luonnetta sekä suunnittelun tarkempia tavoitteita käytiin yhdessä läpi Sauvon kunnanjohtaja Satu Simeliuksen sekä elinvoimakoordinaattori Sari Lintulan kanssa Sauvon kunnantalolla 8.3.2023.

Ensimmäisen tapaamisen jälkeen lähdettiin työstämään ensimmäistä kehittämissuunnitelmaluonnosta.

4.1. Keskustelutilaisuus

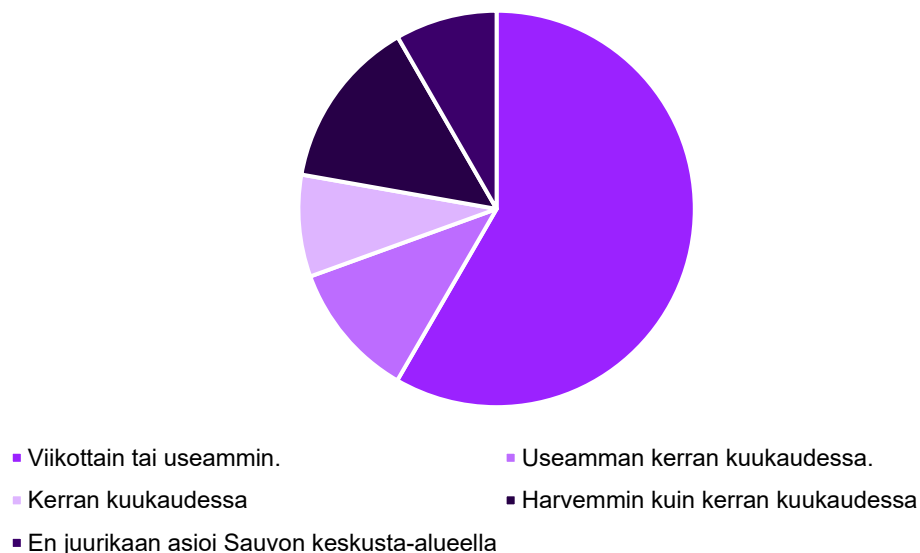
Suunnittelutyön edetessä järjestettiin keskustelutilaisuus Sauvon kunnanhallituksen sekä elinvoimatoimikunnan kanssa 27.3.2023. Tilaisuudessa pyrittiin löytämään tarkempia suuntaviivoja sekä uusia ideoita ja näkökulmia alueen tulevalle suunnittelulle. Tilaisuudessa käytiin myös läpi ensimmäistä suunnitelmaluonnosta. Tilaisuuteen osallistujilla oli runsaasti mielipiteitä ja hyviä ideoita alueen tulevaan kehittämiseen. Etenkin koko suunnitelma-alueen yleisilmeelle koettiin parannustarpeita.

Puheenvuoroissa tuli esiin esimerkiksi yleisten viihtyisien ulko-oleskelutilojen vähyys alueella, ravintolapalveluiden suppea nykytarjonta, viihtyisien puistoalueiden puuttuminen sekä lapsille ja nuorille soveltuvien leikki- ja liikuntaharrastusalueiden vähyys. Alueella mainittiin sijaitsevan jo nykytilanteessa useita erilaisia yrityksiä, mutta ne eivät näkyneet katukuvassa erityisemmin satunnaiselle ohikulkijalle. Alue nähtiin kuitenkin potentiaalisena kehityskohteena esimerkiksi matkailun kannalta, sillä alue tunnetaan paikallisesti historiastaan ja idyllisestä miljööstään. Keskustelun yhteydessä esitettiin esimerkiksi yritysten ja toimintojen tekstikylttien lisäämistä ja yhtenäistämistä niin, että alueen kyltit olisivat toteutettu samalla fontilla ja värillä yhtenäisen visuaalisen ilmeen luomiseksi. Tilaisuudessa keskusteltiin myös matkailijoita houkuttelevien kauniiden puistoalueiden mahdollisesta sijoittumisesta alueelle sekä esimerkiksi mahdollisten palvelupakettien markkinoinnista niin, että vaikkapa alueen majoittajat sekä kauneuspalveluiden tarjoajat yhdistäisivät palvelunsa jonkinlaiseksi paketiksi.

4.2. Kysely

Keskusta-alueen kehittämisestä laadittiin kysely Sauvon alueen yrittäjille. Kyselyn tavoitteena oli löytää edelleen uusia näkökulmia alueen kehittämiseksi sekä selvittää alueen käyttäjien mielipiteitä alueesta. Kysely laadittiin Google Forms -alustaa käyttäen. Kyselyssä kartoitettiin, kuinka usein alueella asioitiin ja mitä uusia toimintoja tai muuta tulevaa kehitystä alueelta kaivattiin.

Kuinka usein asioit Sauvon keskusta-alueella?

Kuvio 1. Kyselyn ensimmäisessä kohdassa kartoitettiin, kuinka usein vastaajat asioivat suunnittelualueella. (Hongisto 2023)

Kyselyyn saatiin kaiken kaikkiaan 36 vastausta. Valtaosa (58,3 %) kyselyyn vastanneista kertoi asioivansa Sauvon keskusta-alueella viikoittain tai useammin. Ainoastaan 8,3 % kyselyn vastaajista kertoi, ettei asioi juurikaan keskusta-alueella. Vastaajat vierailivat alueella yllättävän usein, kun ottaa huomioon esimerkiksi alueen palveluiden määrän sekä niiden suppeahkot aukioloajat. Korkea asiointiaste osaksi selittyi kuitenkin esimerkiksi vastaajien yritystoiminnan mahdollisella sijaitumisella kyseiselle alueelle.

Keskusta-alueelta koettiin kyselyn tulosten perusteella puuttuvan yleiseen oleskeluun soveltuvia viihtyisiä paikkoja. Myös alueen yleisilmeeseen toivottiin parannusta esimerkiksi viheralueiden osalta. Suurin osa vastaajista (66,7 %) toivoi alueelle nykyistä enemmän kahvila- ja ravintolatoimintaa. Alueelle haluttiin myös uusia asumiseen suunnattuja alueita sekä esimerkiksi liikuntaan ja leikkiin soveltuvia paikkoja. Kyselyn vastaukset olivat suurimmilta osin samassa linjassa keskustelutilaisuuden mielipiteiden kanssa.

Mielenkiintoisena yksittäisenä ideana yhdessä vastauksessa ideoitiin alueelle luontopolun kaltaista kävelyreittiä, jonka varrella olevin tauluin kerrottaisiin alueen historiasta. Yhdessä vastauksessa viitattiin myös esimerkkinä Salon Mathildedalin ruukkikylään, josta myös Sauvon keskusta-alueella voitaisiin ottaa mallia. Mathildedalissa sijaitsee runsaasti vanhaa rakennuskantaa, jota matkailijat tulevat kokemaan ja ihailemaan kauempaakin.

Kyselyn vastaukset ovat kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteenä 2.

4.3. Alueen luonnehdinta vuorovaikutuksen ja kohdekäyntien jälkeen

Kohdekäyntien ja vuorovaikutuksen pohjalta pyrittiin löytämään alueen ominaispiirteet, jotka toimisivat kulmakivinä suunnittelussa. Paikallisesti alue miellettiin historialliseksi ja idylliseksi pieneksi keskustaksi, jossa olisi mukava viettää aikaa, mikäli alueelta löytyisi nykyistä enemmän toimintoja ja esimerkiksi viihtyisiä oleskelutiloja. Samalla uusien palveluiden ja toimintojen lisäämisen kannalta tunnistettiin riskejä liiketilojen mahdollisesti etenkin talvisaikaan matalien käyttöasteiden osalta, sillä alue tunnettiin kesäaikaan vilkkaampana seutuna.

Kunnan puolelta alueelle toivottiin uusia asumismahdollisuuksia. Etenkin kunnan vuokra-asuntotarjonnasta oli viime aikoina ollut pulaa. Asuntotarjonnan parantaminen ja täten uusien asukkaiden mahdollinen sijoittuminen alueelle lisäisi alueen käyttäjämäärää ja täten myös tulevaisuudessa alueen palveluiden tarvetta.

Alue nähtiin myös matkailun kannalta potentiaalisena seutuna, ja matkailijoiden ja kesäasukkaiden vierailu alueella olisi toivottavaa. Vaikka aluetta ei voi suoraan verrata vuorovaikutuksessa esille tulleeseen Mathildedaliin, voisi Mathildedalin

kaltainen, kylän historia ja ominaispiirteet huomioiva kehitys kiinnostaa matkailijoita vastaavalla tavalla. Alueen yleisilmeen kohentamisella ja aktiivisella markkinoinnilla matkailijoita voisi saada vierailemaan alueella nykyistä enemmän.

Alueen historialliseen luonteeseen koettiin alkukartoituksen perusteella sopivan etenkin puurakenteinen ja pienimittakaavainen uudisrakentaminen. Tulevan rakentamisen julkisivuväriyksenä voisi olla esimerkiksi perinteiset punainen sekä keltainen ja niitä täydentävinä modernimmat puun luonnolliset sävyt.

5 KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Suunnitelmassa päädyttiin ilmentämään alueen historiallista ja idyllistä identiteettiä esittämällä alueelle pienimittakaavaista, perinteiseen rakennuskantaan sopivaa, mutta kuitenkin modernia puujulkisivuista rakentamista sekä viihtyisiä oleskeluun soveltuvia puistoalueita. Liiketilojen suunnittelussa pyrittiin huomioimaan alueen kausiluontoisuus esimerkiksi esittämällä alueelle siirrettäviä konttiliikkeitä.

Sauvon keskustan torialueelle oli kunnan ja vapaaehtoisten toimesta tehty viime vuosina joitain muutoksia ja se koettiin tällä hetkellä tarpeisiin sopivaksi, joten torialuetta ei ryhdytty kehittämään suunnitelmassa. Torialueen ympäristö otettiin suunnitelmassa kuitenkin huomioon kehittämällä sen pohjoispuolisen korttelin alueelle toimintaa, joka toimisi torialueen jatkeena ja parantaisi koko ympäristön yleisilmettä.

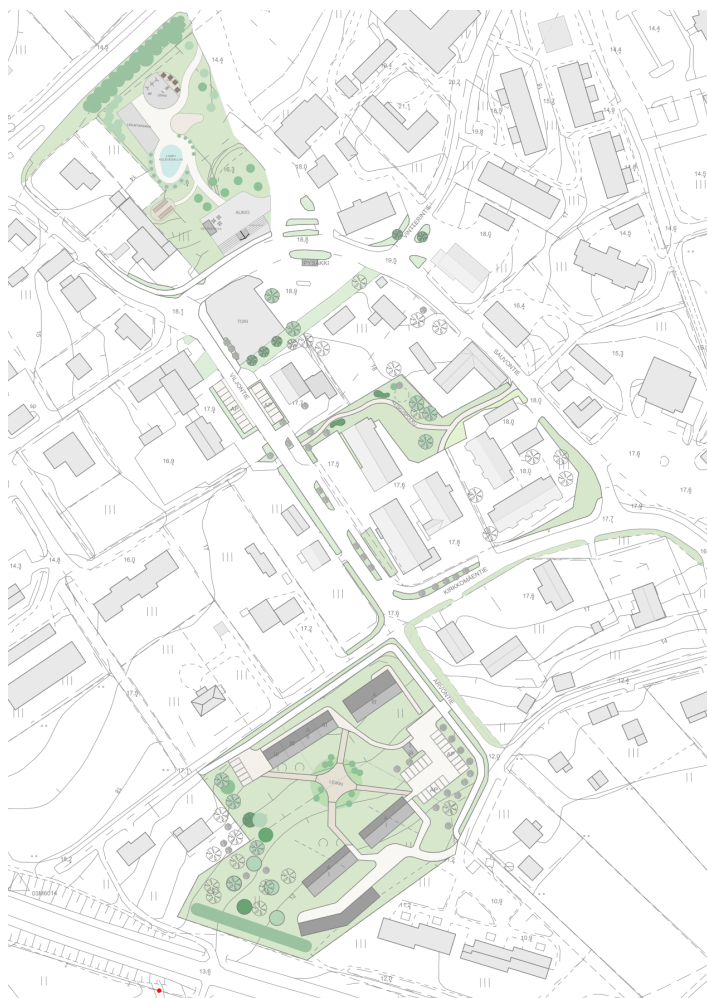
5.1. Vaihtoehdot

Varsinaisen suunnittelutyön ensimmäisessä vaiheessa laadittiin kolme vaihtoehtosuunnitelmaa. Jo työn alussa tuli selväksi, että alueelle kaivataan uusia asunimisratkaisuja, joten keskusta-alueen lounaisosaan suunniteltu asuminen esiintyi melko samankaltaisena jokaisessa suunnitelmassa. Jokaisessa suunnitelmassa esitettiin myös keskuspuisto ja -polku. Keskuspuisto on voimassa olevassa asemakaavassa esitetty lähivirkistysalueeksi, mutta puisto sijaitsee tyhjillään olevan myymälärakennuksen takana, ja on tällä hetkellä melko vaikeasti havaittavissa. Suunnitelmassa keskuspolku osoitettiin alkavaksi Viljontien kevyenliikenteenväylän tuntumasta ja puistoon osoitettiin oleskelupenkkejä, jotta puisto olisi tulevaisuudessa viihtyisämpi ja nykyistä enemmän käytöllä. Keskuspuiston säilyttäminen nähtiin tärkeänä, sillä suunnitelmaa koskevalle keskusta-alueelle oli asemakaavatasolla osoitettu varsin vähän viheralueita.

5.1.2 Vaihtoehto 2

Vaihtoehdossa 2 torin pohjoispuoli toimi torin kaltaisena kohtaamispaikkana ja itse torin jatkeena. Keskusta-alueella nykyisellään koettiin olevan melko vähän viihtyisiä ulko-oleskelutiloja, joten rinteeseen sijoitettiin oleskeluportaat. Portaiden alapäässä aukiolla sijaitsisi siirrettävä kesäkahvila, ja alue voisi suurempien tapahtumien aikana toimia myös näyttämönä tai torin lisämyyntipaikkoina. Lisäksi aukion pohjoispuolelle suunniteltiin viihtyisiä ja yhteisöllinen puistoalue, jonne pyrittiin sijoittamaan toimintoja kaiken ikäisille. Puistoalue kohentaisi alueen yleisilmettä ja vaikuttaisi näkymään myös Saustilantien suunnasta, ja voisi täten houkutella ohikulkijoita poikkeamaan alueella nykyistä enemmän.

Kuva 14. Vaihtoehtosuunnitelma 2. (Hongisto 2023)

Vaihtoehdossa 2 Kirkkomäentien eteläpuolelle osoitettiin tiensuuntaisesti kerroskorkeudeltaan vaihteleva rivitalo, sekä kolmikerroksinen asuinkerrostalo. Talojen eteläpuolelle sijoittui viihtyisä leikki- ja liikunta-alue istutuksineen. Aivan korttelin eteläosaan osoitettiin kaksi yksikerroksista rivitaloa autosuojineen. Myös vaihtoehdossa 2 lounaisosaan osoitettiin meluvalli Sauvon-Kemiöntien suuntaan.

5.1.3 Vaihtoehto 3

Vaihtoehto 3 toimi ikään kuin vaihtoehtojen 1 ja 2 yhdistelmänä: Torin pohjois- ja eteläpuolelle esitettiin kolmikerroksista asuinpienkerrostaloa, jonka torin puoleisessa maantasokerroksessa sijaitsisi liiketiloja. Kerrostalon länsipuolelle sijoitettiin kävelyportaat, joiden alapäästä avautui viihtyisä puistoalue leikki- ja liikunta-alueineen, viljelyaluetta sekä kesäkahvila. Vaihtoehdossa 3 pyrittiin vaikuttamaan myös vaihtoehtoon 2 tavalla alueen näkymiin Saustilantien suunnasta, jotta alue vaikuttaisi ohikulkijan kannalta kutsuvalta sekä vierailun arvoiselta. Suunnitelmassa otettiin huomioon myös suunnittelualueen läheisyydessä, Vintterinraitin itäpuolella sijaitsevat pysäköintialuetta ympäröivät osin hoitamattomat niittyalueet osoittamalla niille kukkaniittyä, joka toimisi sekä visuaalisesti miellyttävänä maalaismaisemaan sopivana elementtinä että pölyttäjien kannalta merkityksellisenä alueena.

Kuva 15. Vaihtoehtosuunnitelma 3. (Hongisto 2023)

Vaihtoehdossa 3 Kirkkomäentien eteläpuolinen alue toteutettiin pääasiassa vaihtoehdossa 1 osoitetulla tavalla. Erona suunnitelmaan 1 osoitettiin tässä suunnitelmassa Kirkkomäentien varteen yleistä liikunta-aluetta.

5.2. Yksi suunnitelma

Esitetyistä vaihtoehtosuunnitelmista oli määrä valita yksi suunnitelma, joka vietäisiin tarkemmalle suunnittelutasolle. Koska vaihtoehdossa 3 oli pyritty yhdistämään aikaisempien vaihtoehtojen parhaita puolia, oli se myös luonnollinen valinta vietäväksi seuraavaan vaiheeseen. Suunnitelman pohjoisosan puistoalueelle lisättiin nuorille suunnattu liikunta-alue, ja puistoalueen itäpuolen niittyalueeksi osoitetulle alueelle osoitettiin jo olemassa oleva pysäköintialue. Aluetta tarkemmin tarkastellessa sillä vaikutti olevan tarvetta pysäköintiloille, koska suuremmat pysäköintialueet sijoittuivat turhan kauas keskusta-alueesta ja tulevan kehittämisen myötä alueella voisi myös olla lisääntyvää pysäköintitarvetta.

Suunnitelmasta laadittiin kaksi havainnekuvaa keskeisiltä paikoilta, kaaviot alueen reitistöstä sekä toiminnoista. Lisäksi laadittiin havainnekuvat suunnitelman kannalta keskeisiltä paikoilta ja aineiston tueksi lisättiin suunnitelmaa havainnollistavat ideakuvat.

Kuva 16. Loppusuunnitelma. (Hongisto 2023)

Suunnitelma on kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteenä 1.

6 POHDINTA

Koin koko kehittämissuunnitelmaprojektin mielenkiintoiseksi ja ajoittain myös melko haastavaksi. Monet kunnat ja kaupungit painivat Sauvon kanssa vastaavien ongelmien kanssa; kuinka elävoittaa hiljentynyttä keskustaa palveluiden ja tuotteiden siirtyessä samaan aikaan yhä enemmän suuremmille markkinapaikoille sekä verkkoalustoille.

Pyrin suunnitelmassa luomaan otolliset lähtökohdat alueen tulevalle kehittymiselle ja rakentumiselle ennen kaikkea asumisen ja asukkaiden viihtyisyyden näkökulmasta. Kunnan toiveet asuntotarjonnan lisäämisestä alueella toimivatkin koko suunnitelman päälähtökohtana. Asumismahdollisuuksien lisäämisen ja mahdollisten uusien asukkaiden myötä syntyneiden palvelutarpeiden myötä alueelle voisi sijoittua nykyistä enemmän myös kaupallista tarjontaa, joka vaikuttaisi positiivisesti alueeseen matkailunkin vetovoimaisuuden kannalta.

Sauvolla on mielestäni paljon potentiaalia idyllisenä maalaismiljöönä kehittää historiallista keskusta-alueitaan siihen suuntaan, että se houkuttelisi etenkin kesäaikaan matkailijoita sekä ohikulkijoita vierailemaan alueella. Keskustassa sijaitsee paljon historiallista sekä arkkitehtonisestikin merkittävää rakennuskantaa, ja alueella vallitsee viihtyisä ja suloinen, uniikki tunnelma. Alueen ominaispiirteet huomioimalla ja niitä korostamalla myös matkailijat voisivat kiinnostua Sauvosta nykyistä enemmän. Alueen yksilöllisiä tuotteita, palveluita sekä kokemuksia tarjoavia yrityksiä voisi markkinoida laajemmin, esimerkiksi muiden kesäkaupunkien tavoin kokoamalla samalle verkkoalustalle yhteen alueen palveluntarjoajat ja muut vierailun arvoiset kohteet luoden matkailijalle helpon tavan tutustua alueelle sijoittuviin toimintoihin ja valita täten näistä itseä eniten kiinnostavimmat. Sauvon sijoittuminen myös yleisille matkailijoiden suosimille sivustoille edistäisi kunnan ja sen vetonaulan, keskusta-alueen tunnettavuutta.

Sauvon ja keskustan yksilöllisiä ominaispiirteitä korostamalla ja niitä nykyistä enemmän esiin tuomalla alue voisi alkaa kiinnostaa myös edellä mainittuja yksilöllisiä palveluita tai tuotteita tarjoavia pieniä yrityksiä nykyistä enemmän. Esimerkiksi kyselyssäkin esille tullessa Mathildedalissa sijaitsee useita putiikkimaisia liikkeitä, joiden tarjoamaa tunnelmaa tai tuotteita ei voi kokea muualla. Omasta

näkökulmastani vastaavanlainen pienipiirteisen kylän omaleimaisuutta lisäävä kehitys olisi toivottavaa myös Sauvossa.

LÄHTEET

Inkinen, P., Saarento, P., Saukonieni, T., Suna, E., Talamo-Kemiläinen, M., Vilo, H. 2008. Sauvon kulttuurimaisema ja vanha rakennuskanta. Varsinais-Suomen rakennuskulttuuri 11. Saarijärvi; Saarijärven Offset Oy.

Käenniemi, A. n.d. Opas rakennusjärjestyksen laatimiseen. Kuntaliitto. Verkko-opas. <https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/verkko-opaat/rakennusjarjestyksen-laatimiseen>

Kuntaliitto. Päivitetty 11.5.2021. Kuntastrategia. Viitattu 5.5.2023. <https://www.kuntaliitto.fi/kehittaminen-ja-digitalisaatio/kuntajohtaminen/kuntastrategia>

Lappalainen, P., Närhi, J. 25.5.2010. FCG Oy. Sauvon kunta, Kirkonkylä, Kortteleiden 62, 63, ja 147 asemakaavan muutos. https://kunnat.navici.com/files/sauvo/2010-1, 1-08_Kirkonkyl%C3%A4_kort-62-63-147_akm.pdf

Maanmittauslaitoksen karttapalvelu. n.d. Viitattu 20.5.2023 <https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/>

Museovirasto. 22.12.2009. Sauvon osuuskauppa ja apteekki. Verkkosivu. Viitattu 3.3.2023. http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=3948

Sauvon kunnan karttapalvelu. Verkkosivu. Viitattu 29.4.2023 <https://kuntanet-cloud02.cgisaas.fi/karttapalvelu.sauvo/>

Sauvon kunta. Kuntastrategia. Verkkosivu. 2022. Viitattu 10.5.2023. <https://www.sauvo.fi/kunta-ja-hallinto/tietoa-sauvosta/kuntastrategia/>

Sauvon kunnanhallituksen pöytäkirja 24.4.2023. https://sauvo.ktweb.fi/ktweb-bin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil2.htm

Sauvon kunnanhallituksen pöytäkirja 20.9.2021. https://sauvo.ktweb.fi/ktweb-bin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil2.htm

Sauvon kunnan rakennusjärjestys. 31.5.2021. Sauvon kunta.
https://www.sauvo.fi/wp-content/uploads/2021/08/Rakennusjarjestys_ilme.pdf

Sauvon kunnanvaltuuston pöytäkirja. 6.6.2022. <https://sauvo.ktweb.fi>

STT viestintäpalvelut Oy, Rakli ry. 22.2.2023. Kukoistavat kaupunkikeskustat vaativat aktiivista kehittämistä ja kaavoittamista. Viitattu 20.4.2023.
<https://www.sttinfo.fi/tiedote/kukoistavat-kaupunkikeskustat-vaativat-aktiivista-kehittamista-ja-kaavoittamista?publisherId=40066563&releasId=69966666>

Tilastokeskus. Päivitetty 29.3.2023. Kesämökit alueittain. Verkkosivu. Viitattu 20.5.2023. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__rakke/stat-fin_rakke_pxt_116j.px/

Tilastokeskus. n.d. Kuntien avainluvut. Verkkosivu. Viitattu 29.4.2023
<https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2021&active1=SSS>

Varsinais-Suomen liitto. 14.6.2021. Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakunta-kaava. <https://varsinais-suomi.fi/suunnittelu/maakuntakaava/voimassa-oleva-maakuntakaava/luonnonarvojen-ja-varojen-vaihemaakuntakaava/>

Varsinais-Suomen liitto. 20.3.2013. Varsinais-Suomen maakuntakaava.
<https://varsinais-suomi.fi/suunnittelu/maakuntakaava/voimassa-oleva-maakuntakaava/loimaan-seudun-turun-seudun-kehyskuntien-turunmaan-ja-vakka-suomen-maakuntakaavat/>

Varsinais-Suomen liitto. 24.5.2010. Varsinais-Suomen maakuntakaavan selostuksen liitetaulukko. <https://varsinais-suomi.fi/suunnittelu/maakuntakaava/voimassa-oleva-maakuntakaava/loimaan-seudun-turun-seudun-kehyskuntien-turunmaan-ja-vakka-suomen-maakuntakaavat/>

Varsinais-Suomen liitto. 11.6.2018 Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaava.
<https://varsinais-suomi.fi/suunnittelu/maakuntakaava/voimassa-oleva-maakuntakaava/taajamien-maankayton-palveluiden-ja-liikenteen-vaihemaakuntakaava/>

Ympäristöministeriö. n.d. Maakuntakaavoitus. Verkkosivu. Vierailtu 2.5.2023.
<https://ym.fi/maakuntakaavoitus>

SISÄLTÖ

Johdanto	3
Suunnittelu	4
Vaihtoehtosuunnitelma 1	5
Vaihtoehtosuunnitelma 2	6
Vaihtoehtosuunnitelma 3	7
Loppusuunnitelma	8
Tarkennettu suunnitelma	9
Alueen toiminnot	14
Reitistö	15
Ideakirjasto	16
Lähteet	17

JOHDANTO

Helppojen kulkuyhteysien päähän syntyneet automarketit sekä urbanisaation eli kaupungistumisen myötä siirtyneet palvelut ja työpaikat ovat vähentäneet pienten kuntien keskustojen vetovoimaisuutta sekä palveluita. Sauvo on noin 3000 asukkaan kunta, jonka kirkonkylässä sijaitsevalla historiallisella keskusta-alueella on koettu vastaavia ongelmia.

Tämän työn tarkoituksena on tutkia Sauvon historiallisen keskusta-alueen kehittämismahdollisuuksia ja luoda suunnitelma, jota pystytään hyödyntämään alueen tulevia muutoksia suunniteltaessa Sauvon kunnassa. Suunnittelussa huomioidaan kunnan tarpeet sekä alueen käyttäjien mielipiteet alueen kehittämisestä.

SUUNNITTELU

Suunnitelmassa päädyttiin ilmentämään alueen historiallista ja idyllistä identiteettiä esittämällä alueelle pienimittakaavaista, perinteiseen rakennuskantaan sopivaa mutta kuitenkin modernia puujulkisivuista rakentamista sekä viihtyisiä oleskeluun soveltuvia puistoalueita.

Sauvon keskustan torialueelle oli kunnan ja vapaaehtoisten toimesta tehty viimevuosina joitain muutoksia ja se koettiin tällä hetkellä tarpeisiin sopivaksi, joten torialuetta ei ryhdytty kehittämään suunnitelmassa. Torialueen ympäristö otettiin suunnitelmassa kuitenkin huomioon kehittämällä sen pohjoispuolisen korttelin alueelle toimintaa, joka toimisi torialueen jatkeena ja parantaisi koko ympäristön yleisilmettä.

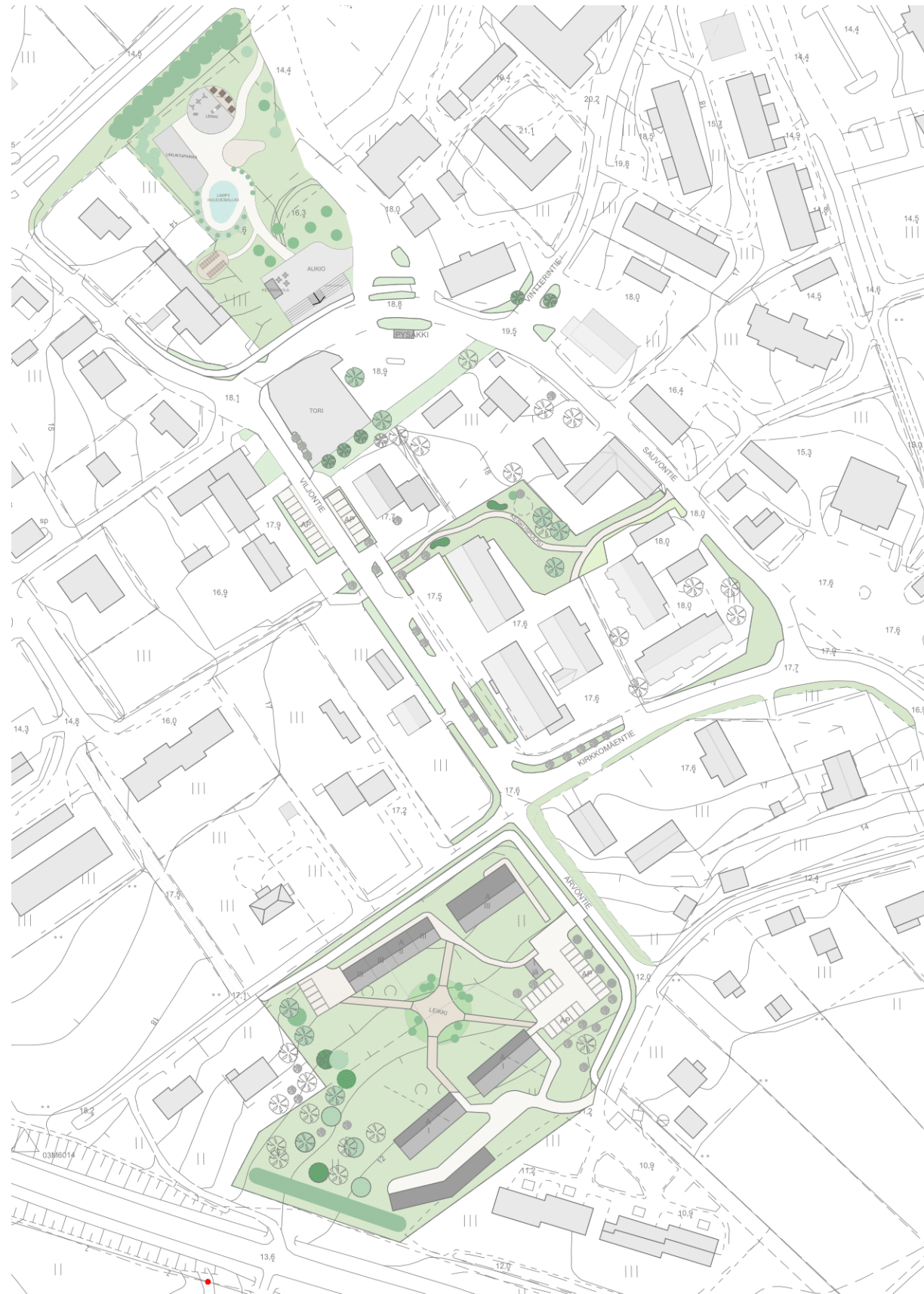
Varsinaisen suunnittelutyön ensimmäisessä vaiheessa laadittiin kolme vaihtoehtosuunnitelmaa.

Työn alussa järjestettiin keskustelutilaisuus kunnanhallituksen sekä elinvoimatoimikunnan kesken. Lisäksi laadittiin kysely Sauvon alueen yrittäjille. Vuorovaikutuksella pyrittiin löytämään suuntaviivoja sekä uusia ideoita ja näkökulmia alueen tulevalle suunnittelulle.

Jo työn alussa tuli selväksi, että alueelle kaivataan uusia asumisratkaisuja, joten keskusta-alueen lounaispuolelle suunniteltu asuminen esiintyi lähes samanlaisena jokaisessa suunnitelmassa. Jokaisessa suunnitelmassa esitettiin myös keskuspuisto sekä -polku.

Vaihtoehtosuunnitelma 2

Vaihtoehdossa 2 torin pohjoispuoli toimi torin jatkeena ja torin kaltaisena kohtaamispaikkana. Alueelle osoitettiin oleskeluportaait ja aukio, jonne voisi sijoittua kesäkahvila, ja tarvittaessa alue voisi toimia myös esiintymislavana tai torin lisämyyntipaikkoina. Aukion pohjoispuolelle osoitettiin puistoalue, jonne pyrittiin sijoittamaan toimintoja kaikenikäisille. Alueelle osoitettiin hulevesiallas, liikunta- ja leikkipuisto, laatikkoviljelyaluetta sekä yleiseen oleskeluun soveltuvia alueita.

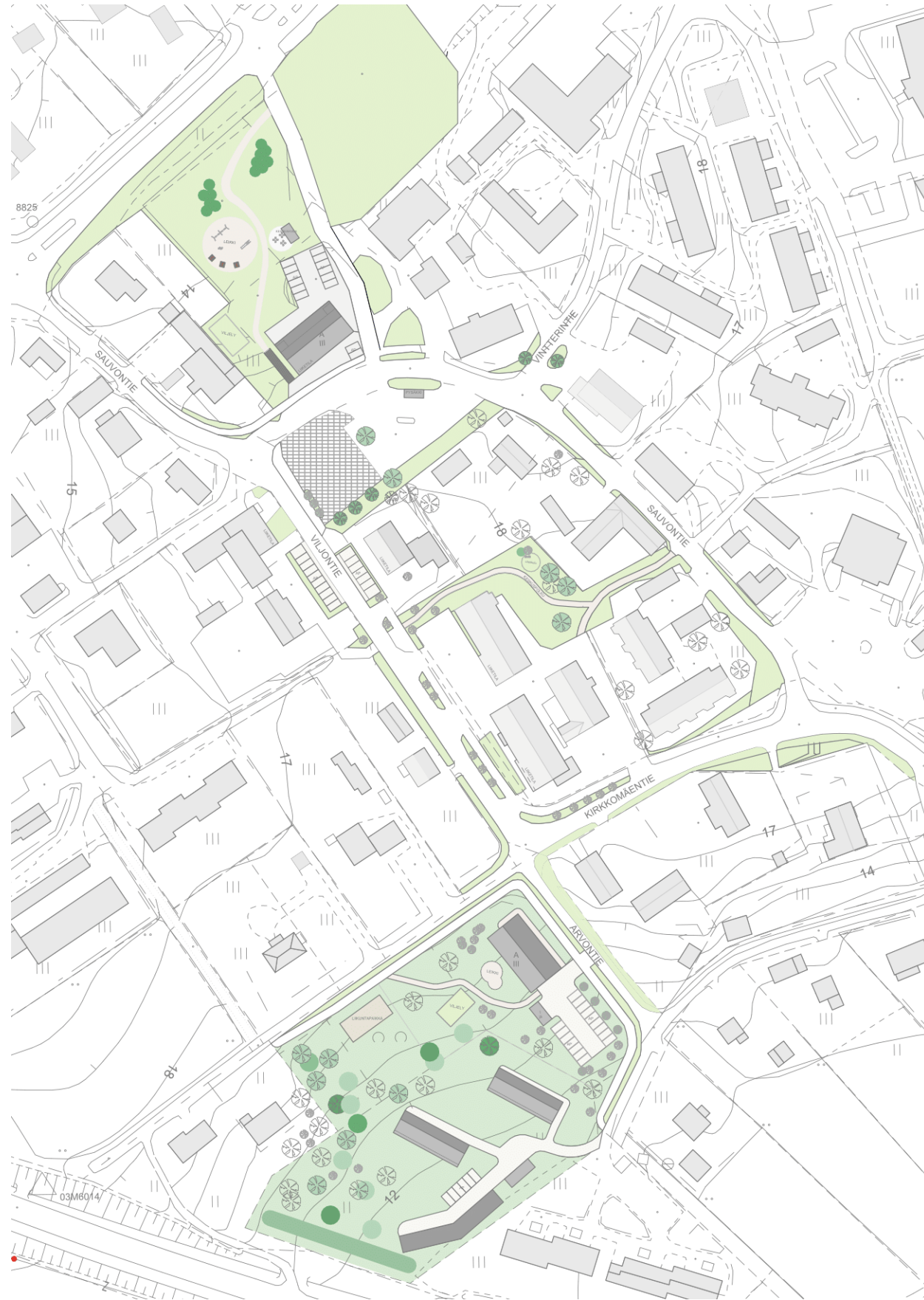
Keskuskortteliin osoitettiin vaihtoehtosuunnitelman 1 mukainen keskuspuisto.

Kirkkomäentien eteläpuolelle osoitettiin Kirkkomäentien varteen kerroskorkeudeltaan vaihtelevaa townhouse/rivitaloasutusta sekä kolmikerroksinen asuinpienkerrostalo. Aivan korttelin eteläpuolelle osoitettiin kaksi yksikerroksista rivitaloa. Pihan keskelle muodostui viihtyisä leikkipiha ympäröivine istutuksineen.

1:2000

Vaihtoehtosuunnitelma 3

1:2000

Vaihtoehtosuunnitelmaan 3 poimittiin ikään kuin vaihtoehtoehtojen 1 ja 2 parhaat puolet. Torin pohjoispuolelle osoitettiin sekä kolmikerroksinen asuinkerrostalo torin puoleisine liiketiloineen, että kerrostalon takaa avautuva puistoalue kesäkahviloineen sekä leikkialueineen. Puistoalueelle osoitettiin helposti kulku torin laidalta kerrostalon viertä kulkevilta portailta. Lisäksi puiston läheisyyteen Vintterinraitin itäpuolelle osoitettiin kukkaniitty.

Myös vaihtoehtosuunnitelmassa 3 esitettiin keskuspuisto.

Kirkkomäentien eteläpuoli oli suunnitelmassa vaihtoehtosuunnitelmaa 1 vastaava. Lisäksi Kirkkomäentien varrelle osoitettiin yleinen liikuntapaikka.

1:2000

Vaihtoehtosuunnitelmista oli määrä valita yksi suunnitelma, jota pyrittäisi kehittämään tarkemmalle tasolle. Koska vaihtoehdossa 3 oli pyritty jo yhdistämään kahden aikaisemman suunnitelman parhaat puolet, valittiin se tulevaan kehitykseen.

Suunnitelman pohjoisosan puistoalueelle lisättiin liikunta-alue, ja puistoalueen itäpuolen niittyalueeksi osoitetulle alueelle lisättiin jo olemassa oleva pysäköintialue, sillä aluetta tarkemmin tarkastellessa vaikutti sillä olevan tarvetta pysäköintitiloille etenkin mahdollisen keskustakehittämisen myötä toteutuvien uusien toimintojen sijoittumisen seurauksena.

- Uudisrakennus
- Tori
- Viheralue
- Hiekka
- Pysäköintialue, asfaltti
- Viljelyalue
- Puusto

PUISTO

- Leikkipuisto
- Yleinen viljelyalue
- Liikunta-alue, esimerkiksi skeittiparkki
- Kesäkahvila
- Oleskelutilaa

ASUINPIENKERROSTALO

- 3-kerroksinen puujulkisivuinen asuinpienkerrostalo
- Maantasokerroksessa torin puolella liiketilaa
- Torin puolella rakennuksen edustalla torin jatkeena toimivaa oleskelutilaa

Mahdollisia siirrettävien liiketilojen sijoittumiskoja

ASUINPIENKERROSTALO

- 3-kerroksinen puujulkisivuinen asuinpienkerrostalo
- Piha-alueelle yhteisöllisyyttä lisääviä toimintoja, kuten viljely-alueita ja oleskelupiha

ULKOLIIKUNTAPAikka

PÖLYTTÄJÄPUISTO

- Pölyttäjille merkityksellinen kyletty kukkaniitty

KESKUSPUISTO

- Historiallisessa miljöössä sijaitseva keskuspolku
- Polun varrella oleskelupenkkejä

Tienvierustan viheralueet hoidettuja ja istutettuja

ASUINRIVITALOT

Kuvalähde: Sauvon kunta

ALUE A

Torin pohjoispuoli

11/17

Pysäköinti

Nuorille suunnattu liikuntapaikka

Kesäkahvila

Leikki- ja piknikalue pöytineen

Yleinen
keskustaviljelyalue

Asuinkerrostalo, jonka torin
puoleisessa
maantasokerroksessa
liiketilaa

Asemakaavalla
suojellut puut

Kerrostalon edustalla liiketilojen
mahdollista terassitilaa, sekä
vapaata oleskelutilaa,
vasemmalla portaat
(kannen havainnekuva)

Ei mittakaavassa.

ALUE B

Kirkkomäentien eteläpuoli

13/17

ALUEEN TOIMINNOT

- Julkisia palveluja tai toimintoja sisältävä rakennus
- Kirkko
- Asumista tai liiketoimintoja sisältävä rakennus
- Liiketoimintoja sisältävä rakennus

Ei mittakaavassa.

Kaaviossa ei ole esitetty alueen siirrettäviä kausiluonteisia liiketiloja.

- Ensisijaiset ajoväylät
- Toissijaiset ajoväylät
- Kevyen liikenteen kulkureitit
- Hidas-/pihakadut
- Yleiset oleskelualueet

Ei mittakaavassa.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

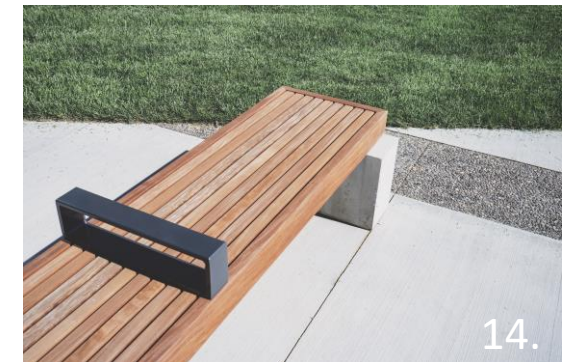
11.

12.

13.

14.

Kuvien lähteet osoitettu sivulla 17.

Kuvalähteet

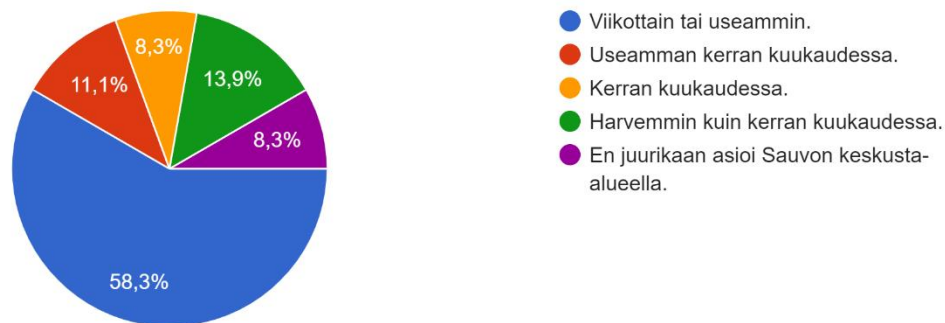
1. <https://stocksnap.io/photo/flowers-garden-1RUOJJIAOD>
2. <https://stocksnap.io/search/tulip>
3. https://www.archdaily.com/996383/what-are-artificial-wetlands-and-how-do-they-work?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&ad_source=search&ad_medium=search_result_all
- 4-5. Hongisto, 2023
6. <https://www.flickr.com/photos/eksergia/35922496283/in/photostream/>
- 7.-9. Hongisto, 2023
10. . <https://www.kompan.com/fi/fi/inspiraatio/customer-cases/capestone-fitness>
11. Laatikkoviljelmä rantakahvilan edustalla Eirassa, Merisatamanranta 10 laatija Vyhtinen, Pekka - Finland - CC BY.
https://www.europeana.eu/item/117/_941CBF36_76F9_40FD_8B03_24DC58643DA3
- 12.-13. Hongisto, 2023
14. <https://pxhere.com/fi/photo/1410190>

Liite 2.

Vastaukset kyselyyn keskusta-alueen kehittämisestä.

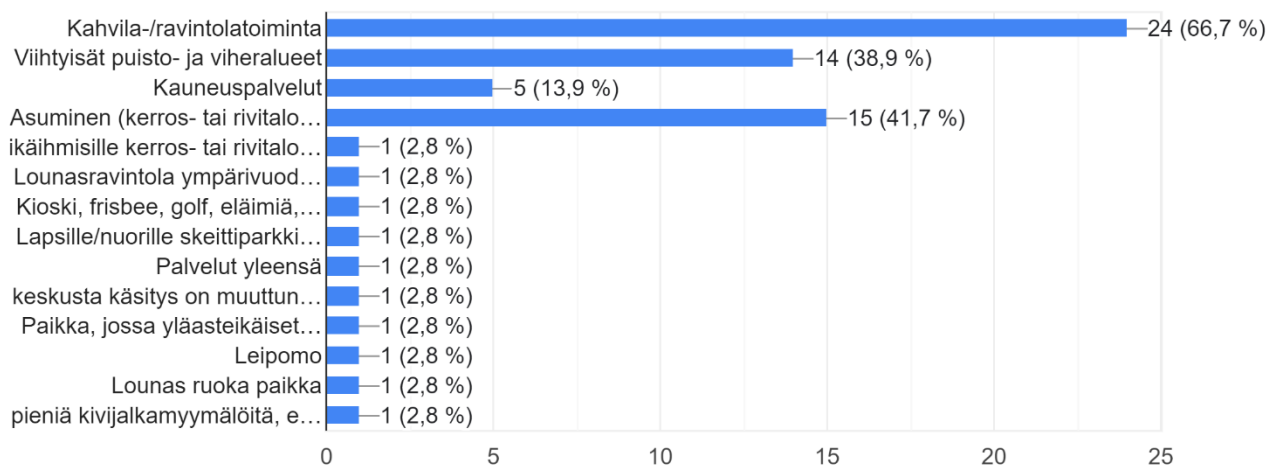
Kuinka usein asioit Sauvon keskusta-alueella?

36 vastausta

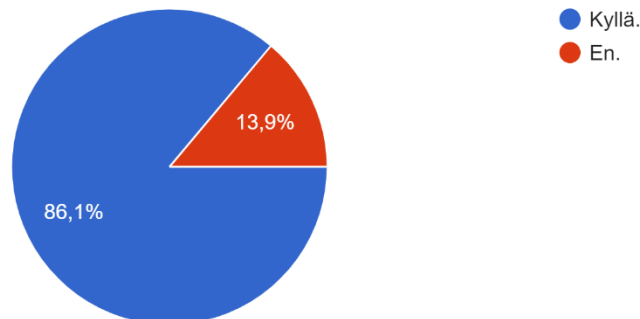
Olisiko mielestäsi seuraavilla toiminnoilla kysyntää tai tarvetta Sauvon keskusta-alueella? (Valitse sopivat)

36 vastausta

Asioisitko tai viettäisitkö aikaa alueella todennäköisesti useammin, mikäli sieltä löytyisi enemmän edellä valitsemiasi toimintoja tai palveluja?

36 vastausta

Vastaukset avoimeen kysymykseen ”Millaista kehitystä toivoisit Sauvon keskusta-alueelta?”

- Kevyenliikenteenväyliä!! Esim päiväkodille ei mene ensimmäistäkään. Vaarallista lasten kanssa, kun bussit ja kaaharit kulkee samaa tietä missä kävellään ja lapset pyöräilee.
- Pienyrityksille tiloja, jotta saadaan keskusta eläväksi. Tilojen pitäisi olla pieniä, jotta vuokrataso pysyy kohtuullisena. Torille historiallinen ulkomuoto, jotta olisi viihtyisä ja kaunis. Vanhaan kirkonkylään tulisi satsata erittäin näyttävällä puutarha ja puistotunnelmalla, jotta sitä tulisi ihan erikseen katsomaan. Jotta siellä viihtyisi istuskella pidempäänkin. Torilla voisi olla myyntikioskeja, joita torimyyjät voisivat käyttää. Niistä pitäisi pitää huolta, jotta eivät näytä rapistuneilta.
- Keskusta-alueella voisi olla joku lounas/ruokaravintola – tosin en tiedä kannattaako tällaisessa paikassa – nyt satunnaisesti on lounaspaikkoja. Apteekki ja muut sellaiset varsinkin ikäihmisille tarpeelliset palvelut tulisi keskittää mahdollisimman pienelle alueelle, että pääsee jalkaisin. Nyt apteekki on vaarallisen tien ylityksen päässä. Kaikkia palveluja mitä keskustassa nyt on, käytän kuukausittain. Pankin osalta on hyvä, että on edes kerran viikossa auki.
- Elämää
- Julkisivut ja markkinointi kuntoon.
- Enemmän ”tarvetta” käydä keskustassa. Nykyään kaupat on Kemiöntien varrella. Pankkiautomaatti on ainoa asia minkä takia tulee käytyä keskustassa.
- TOK:in tontti olisi syytä rakentaa hyötykäyttöön. On nykyisellään melko rumentavassa roolissa, aivan torin vieressä ydinkeskustassa. Kyseessä kuitenkin Sauvon keskustan arvokkain liikepaikka. Siihen sopisi esimerkiksi yhdistetty liike-/asuinrakennus, ja kunnolliset parkkitilat alapihalle Saustilantien viereen.
- Hyvin harvoin liikun keskustassa. Koska tämä on maaseutualue, joten aika usein liikun isoilla autoilla. Vaikea parkerata.
- Elinvoimaista keskustaa, laadukkaita vuokra-asuntoja.
- Istutuksia, pensaita lisää, paikkojen siistimistä, penkkejä.
- Enemmän asuntoja nuorille, jotta kaikki nuoret ei lähtisi pois Sauvosta. Muuten näyttää tulevaisuus heikolta 😞.
- Ravintola, alko, pesula = kaikki palvelut + työpaikkoja, esim elintarvikkeiden jalostusta, pienteollisuutta tms
- Paikat kuntoon. Pikku fiksauksia

- palveluiden keskittäminen kauppojen yhteyteen. Sauvon vanha keskusta voisi jäädä viihtyisäksi asuntoalueeksi. Palvelut kemiöntien varteen
- Vanhan Salen tuhouduttua torin viereltä on siihen jäänyt vain monttu. Torin ympäristö kaipaisi etenkin tähän kohtaan jotakin. Vuokra-asunnoista Sauvossa on suuri pula, joten esimerkiksi tällaista asuinrakentamista voisi harkita tähän paikkaan. Kahvilat ja ravintolat ovat hieno ajatus, mutta vaikea nähdä niiden saamista kannattavaksi ainakaan ympärivuotiseksi.
- Tori ja tapahtuma toimintaa
- Maalaisidyllin lisääminen
- Nyt ydinkeskustaan ei ole tarvetta poiketa, kun siellä ei ole palveluita, joita itse käyttää.
- Siistimistä torin viereinen vanha ässän tontti erittäin epäsiisti, siihen olisi hyvä saada asuinrakennus tms.
- Mielestäni Sauvon keskusta on aika viihtyisä ja idyllinen pieni kylätaajama
- Palveluita tyhjillään oleviin kiinteistöihin.
- Ulkoilu alueita, lenkkipolkuja, ”merellinen Sauvo” on vitsi!
- Kehittämisen suunnittelu tulisi mielestäni toteuttaa esimerkiksi kahdessa jaksossa: 1. kartassa ympyröidyllä alueella voisi lisätä kuntalaisten ja potentiaalisten uusien kuntalaisten tietoa alueen historiallisista ulottuvuuksista; esim. luontopolun tavoin kiertävä kävelylenkki. Kävelylenkin varrella sopivissa kohdissa olisi tieto-tauluja, joissa kuvin, graafein kerrotaisiin kyseisen kohdan tärkeät tapahtumat (esihistoria, vanhat rakennukset, mm. Kaarle herttuan rymistely sotajoukkoineen, oman kylän merkkihenkilöt ja -tapahtumat). Jaksossa 2. näin olisi syntynyt kiinnostusta tai ainakin tietoa ja sen myötä lisäarvoja ja historiakerroksia mahdolliselle uudelle rakentamiselle. Rakennukset urakoidaan lähes aina yksityisin varoin. Kunnan ohjaamana voi mielestäni esitellä em. keskus-polun lisäksi historiaa kunnioittavia rakennusehdotuksia. Korkeatasoisia malleja on paljon; Naantali, Uusikaupunki, Rauma, Porvoo, jne.
- Enemmän elävää musiikkitapahtumia jotta saadaan ihmiset liikkeelle. Ulkopaikkakuntalaisten jalkapallo ei kiinnosta.
- Liikenne- ja opastemerkit kuntoon. Teiden pientareet ja viheralueet pitäisi ajaa kesäkaudella useammin, jotta ne pysyisivät siistinä. Keskusta-alueen yleinen siisteys ja kunnan rakennusten kunnossapito myös ulkoisesti ja piha-alueiden puolesta.
- Pysyvä lounas ruoka paikka missä hinnat olisi kohtuullisia ja parkkipaikkoja riittävästi.
- puistomaisia viheralueita penkkeineen, kahvila voisi ainakin kesäaikaan olla tällaisen alueen lähellä, jäätelökioski kesäksi torille, enemmän monipuolista vihreää ja vähemmän asfalttia!
- Sauvon keskustasta kaikki toiminta tuntuu siirtyneen Kemiöntien risteysalueelle. Keskustan rakennuskanta ei houkuttele eikä toimi vetävänä tekijänä. Riittääkö Sauvon keskustaan asiakaskuntaa esimerkiksi kahvilatoiminnan ylläpitämiseen: tuskinpa ainakaan talviakaan. Asukasmäärän kasvattaminen keskustassa lienee vaikeaa: Sauvohan on ajallisesti lähellä sekä Turku naapurikuntineen että Saloa, mutta se mielletään helposti hyvinkin kaukana sijaitseväksi. Puistojen ja viheralueiden rakentaminen maaseutukuntaan tuntuu äkkiseltään lähinnä omituiselta, koska luonto on kaikkialla läsnä. Keskustassa on kuitenkin vanhaa rakennuskantaa (siis oikeasti vanhaa), jota voisi käyttää hyväksi ja muokata keskusta-alueesta idyllinen puutaloyhteisö, jossa matkailijat haluaisivat poiketa hieman Mathildedalin tapaan. Tämä voisi houkutella keskustaan myös lisää yrittäjiä.